

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Profesní a zájmová samospráva

Teze přednášky

SP I - 25. 4. 2019

Samospráva - obecně

- stát může **delegovat** primární státní moc na jiné subjekty
= *decentralizace moci*:
  - ***delegace na územní celky***
    - = územní samospráva
    - princip teritoriality + ústavní základ)
  - ***delegace na organizace zájmové***
    - = zájmová samospráva
    - věcný princip

Zájmová samospráva - obecně

- **základní dělení**
  - *profesní komory s povinným členstvím*
  - *komory s nepovinným členstvím*
  - *vysokoškolská samospráva*
- **charakteristické rysy**
  - **zákonný základ** zřízení (zřizovány zákonem, vyjma soukromých VŠ)
  - **právní základ** (disponují právní subjektivitou, může vykonávat veřejnou moc vůči svým členům, např. vydávat vlastní předpisy)
  - **osobní základ** (tvořen personálním substrátem)
  - **ekonomický základ** (hospodaří s vlastním majetkem)

Profesní komory s povinným členstvím

- zřízeny zákonem
- **povinně sdružující osoby určitého povolání**
  - na vstup do komory **existuje právní nárok** po splnění zákonných předpokladů (zejména potřebné odborné kvalifikace)
  - současně předmětné profese **nelze vykonávat bez členství** v dané komoře
- **územní působnost** = ČR
- **věcná působnost** = okruh činností k nimž je komora ze zákona zmocněna, včetně oprávnění komory vykonávat nad členy mocenská oprávnění s možností ukládat sankce
- členy nemohou být právnické osoby

Profesní komory s povinným členstvím

- v současnosti **existují tyto profesní komory...**
- se sídlem v Brně
  - *Exekutorská komora České republiky*
  - *Komora daňových poradců České republiky*
  - *Komora patentových zástupců České republiky*
  - *Komora veterinárních lékařů České republiky*
- se sídlem v Olomouci
  - *Česká lékařská komora*

Profesní komory s povinným členstvím

- v současnosti **existují tyto profesní komory...**
- se sídlem v Praze:
  - *Česká advokátní komora (s pobočkou v Brně)*
  - *Česká komora architektů*
  - *Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě*
  - *Komora auditorů České republiky*
  - *Notářská komora České republiky*
  - *Česká stomatologická komora*
  - *Česká lékárnická komora*

Profesní komory s nepovinným členstvím

- **základní rozdíly** oproti komorám s povinným členstvím
  - nevykonávají veřejnou moc vůči svým členům
  - členství není podmínkou výkonu určité profese (*princip dobrovolnosti*)
  - členy mohou být i právnické osoby

- v současnosti sem spadají dvě komory
  - *Hospodářská komora se sídlem v Praze*
  - *Agrární komora se sídlem v Olomouci*

- někdy označovány také jako **společenstva**

Vysoké školy

- regulovány zákonem **č. 111/1998 Sb.**, o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (**zákon o vysokých školách**)
- **základní znaky**
  - jsou **právníckými osobami** (zřizovanými zákonem, jde li o veřejné VŠ)
  - a to jako **nejvyšší článek vzdělávací soustavy** (doplňují tzv. jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti
  - svědčí jim **akademické svobody a práva**
  - realizují vzdělávání na základě studijních programů
  - vydávají **vnitřní předpisy**
  - obecně **vykonávají veřejnou moc** vůči svým členům

Vysoké školy

- **akademické svobody a práva**

- *svoboda vědy, výzkumu a umělecké tvorby a zveřejňování jejich výsledků*
- *svoboda výuky spočívající především v její otevřenosti různým vědeckým názorům, vědeckým a výzkumným metodám a uměleckým směrům*
- *právo učit se zahrnující svobodnou volbu zaměření studia v rámci studijních programů a svobodu vyjadřovat vlastní názory ve výuce*
- *právo členů akademické obce volit zastupitelské akademické orgány*
- *právo používat akademické insignie a konat akademické obřady*

- **akademická obec**

- = akademičtí pracovníci a studenti VŠ

Veřejné vysoké školy

- **základní dělení**
  - *veřejné vysoké školy*
  - *soukromé vysoké školy*
  - *státní vysoké školy* (oblast bezpečnosti a obrany)
- **veřejné vysoké školy**
  - zakládáné zákonem
  - mohou mít **součásti** (zejména fakulty a výzkumné ústavy)
  - mají **specifické orgány** (akademický senát, rektor, vědecká rada nebo umělecká rada, disciplinární komise, správní rada, kvestor)
  - v případě dělení na fakulty mají orgány taktéž fakulty (děkan,...)
  - **samosprávná působnost**

Veřejné vysoké školy

- **samosprávná působnost veřejné VŠ**
  - její vnitřní organizace
  - určování počtu přijímaných uchazečů o studium, podmínek pro přijetí ke studiu a rozhodování v přijímacím řízení
  - tvorba a uskutečňování studijních programů, organizace studia,
  - rozhodování o právech a povinnostech studentů
  - zaměření a organizace vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti
  - pracovněprávní vztahy a určování počtu akademických pracovníků a ostatních zaměstnanců, habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem
  - dále např. spolupráce s jinými VŠ, zahraniční styky, ustavování samosprávných akademických orgánů vysoké školy, hospodaření vysoké školy s majetkem, stanovení výše poplatků